

Bundeskriminalamt

Identyfikacja ciał ofiar zdarzeń masowych w kraju i za granicą

Informacje dla zgłaszających zaginięcie osoby oraz dla rodziny i najbliższych zmarłego

Wstęp

Jesteście Państwo rodziną, krewnymi lub bliskimi osoby, która zaginęła w wyniku katastrofy lub zdarzenia o charakterze masowym. Macie nadzieję, że członkowie Państwa rodziny lub bliskie osoby nie doznali szkód i pozostali przy życiu. Tym niemniej może się okazać, że Państwa nadzieje się nie spełniły.

Aby dać Państwu pewność, Zespół ds. Identyfikacji Ciał Ofiar Katastrof i Zdarzeń o Charakterze Masowym IDKO (Identifizierungskommission IDKO) Federalnego Urzędu Kryminalnego (Bundeskriminalamt BKA) - niemiecki odpowiednik Disaster Victim Identification Team DVIT - ma za zadanie ustalić jednoznacznie tożsamość osób, które zginęły w wyniku zdarzenia.

Traktowanie zmarłych z szacunkiem i należnym respektem jest dla członków IDKO sprawą absolutnie priorytetową.

Ta broszura daje odpowiedzi na Państwa pytania, co należy zrobić i z czym musicie się Państwo liczyć od chwili, kiedy złożycie na Policji zawiadomienie o zaginięciu osoby.

Spis treści

IDKO – kim jesteśmy?	4
Kiedy IDKO wkracza do akcji?	4
Na czym polega praca IDKO?	4
W jaki sposób możecie Państwo przyczynić się do tego, aby członkowie Państwa rodziny, krewni lub bliskie osoby zostały jak najszybciej zidentyfikowani?	6
Dlaczego Państwa obecność w miejscu zamieszkania zaginionej osoby lub w środowisku, w którym się ona obracała, jest tak ważna?	7
Ile czasu zajmuje ustalenie tożsamości ofiar śmiertelnych?	8
Kiedy i jaką drogą otrzymacie Państwo wiadomość o tym, że dokonano identyfikacji?	8
Czy IDKO udziela także informacji o przyczynie zgonu?	9
Co dzieje się, kiedy nie można zidentyfikować zmarłego?	9
W jaki sposób przeprowadza się repatriację zwłok po identyfikacji?	10
Jak możecie Państwo odzyskać rzeczy osobiste zmarłego?	10
Gdzie możecie Państwo – jako pozostali przy życiu członkowie rodziny, krewni lub najbliżsi zaginionej osoby – otrzymać informacje o przysługujących Wam prawach i roszczeniach?	12
Osoby odpowiedzialne	13
Kontakt	13
Identyfikacja ofiar katastrof i zdarzeń o charakterze masowym Informacje dla osób zgłaszających zaginięcie oraz dla pozostałych przy życiu najbliższych osób zmarłego	3

IDKO – KIM JESTEŚMY?

IDKO Federalnego Urzędu Kryminalnego (BKA) to wyspecjalizowany zespół, który wkracza do akcji, aby w sposób pewny i jednoznaczny ustalić tożsamość ofiar katastrof, nieszczęśliwych wypadków i zamachów.

W skład IDKO wchodzi funkcjonariusze Policji Kryminalnej, specjaliści z różnych dziedzin oraz biegli.

Zadaniem IDKO jest danie Państwu możliwie najszybciej pewności, czy członkowie Państwa rodziny, krewni lub bliskie osoby zginęli w wyniku zaistniałego zdarzenia.

KIEDY IDKO WKACZA DO AKCJI?

IDKO kierowany jest do akcji w Niemczech w przypadku zdarzeń o charakterze masowym, jeżeli należy liczyć się z dużą liczbą ofiar śmiertelnych.

Za granicą IDKO może wkroczyć do akcji, jeżeli należy liczyć się z tym, że osoby z Niemiec zginęły w wyniku zaistniałego zdarzenia.

NA CZYM POLEGA PRACA IDKO?

W celu ustalenia w sposób pewny i jednoznaczny tożsamości ofiar śmiertelnych stosowane są uznane w świecie metody identyfikacji. Federalny Urząd Kryminalny zabezpiecza na zmarłych wszystkie informacje niezbędne dla jednoznacznej identyfikacji. Na przykład:

- ślady odcisków palców, dłoni i stóp (daktyloskopia),
- materiał genetyczny (DNA) oraz
- informacje o stanie uzębienia.

Następnie wyniki ustaleń porównane zostają z materiałem, jaki zaginione osoby pozostawiły w swoim miejscu zamieszkania, oraz z danymi, jakie są udostępnione przez lekarzy lub stomatologów, u których osoby te się leczyły, takie jak:

- ślady odcisków palców, dłoni i stóp w miejscu zamieszkania,
- materiał DNA, np. na szczoteczkach do zębów, noszonym ubraniu, pościeli,
- informacje o leczeniu oraz zabiegach medycznych,
- dane o stanie uzębienia.

Dzięki tej procedurze działań możliwa jest jednoznaczna, czyli kategoryczna identyfikacja ofiar. Struktura linii papilarnych, układ zębów oraz profil DNA to tak indywidualne i niepowtarzalne cechy człowieka, że mogą one zostać w sposób pewny przypisane do jednej konkretnej osoby.

**Porównanie
danych o
stanie
uzębienia**

Identyfikacja ofiar katastrof i zdarzeń o charakterze masowym
Informacje dla osób zgłaszających zaginięcie oraz dla pozostałych
przy życiu najbliższych osób zmarłego

Ponadto bardzo pomocne jest udostępnienie Policji zdjęć zaginionej osoby, na których widocznych jest możliwie jak najwięcej cech wyróżniających (np. blizny, tatuaże, charakterystyczna biżuteria, zdjęcia portretowe, na których dobrze widoczne są zęby).

W JAKI SPOSÓB MOŻECIE PAŃSTWO PRZYCZYNIĆ SIĘ DO TEGO, ABY CZŁONKOWIE PAŃSTWA RODZINY, KREWNI LUB BLISKIE OSOBY ZOSTALI JAK NAJSZYBCIEJ ZIDENTYFIKOWANI?

Przy użyciu specjalnego kwestionariusza sporządzony zostanie w razie potrzeby razem z Państwem dokładny opis zaginionej osoby. Kwestionariusz jest bardzo obszerny, tak aby uzyskać możliwie jak najwięcej szczegółów na temat zaginionego członka Państwa rodziny, krewnego lub bliskiej Państwu osoby.

W większości przypadków Policja potrzebuje ponadto mieć dostęp do miejsca zamieszkania lub miejsca, w którym zaginiona osoba ostatnio przebywała.

Ujawnianie śladów linii papilarnych

Identyfikacja ofiar katastrof i zdarzeń o charakterze masowym
Informacje dla osób zgłaszających zaginięcie oraz dla pozostałych przy życiu najbliższych osób zmarłego

W miejscach tych Policja szuka odcisków palców, powierzchni dłoni lub stóp oraz przedmiotów, na których mogą znajdować się ślady DNA zaginionej osoby (np. szczoteczki do zębów, noszone ubranie, pościel). Być może Policja poprosi Państwa także o dobrowolne oddanie próbki DNA w postaci wymazu z błony śluzowej policzka, jeżeli jesteście Państwo genetycznie spokrewnieni z zaginioną osobą. Pobrane ślady i próbki są wykorzystywane wyłącznie do celów identyfikacji zaginionych i zostają następnie zniszczone.

Policja zabezpiecza ślady, przedmioty i próbki. Zabezpieczenie obejmuje także zabranie przedmiotów należących do zaginionej osoby np. w celu przeprowadzenia analizy DNA w laboratorium kryminalistycznym. Po przeprowadzeniu odpowiednich badań zabrane przedmioty zostaną Państwu zwrócone.

Aczkolwiek odpowiadanie na szczegółowe pytania, wejście do mieszkania osoby zaginionej i zabranie jej osobistych rzeczy mogą stanowić dla Państwa duże obciążenie psychiczne, to jednak pomagacie Państwo przez to w znaczący sposób w procesie identyfikacji.

DLACZEGO PAŃSTWA OBECNOŚĆ W MIEJSCU ZAMIESZKANIA ZAGINIONEJ OSOBY LUB W ŚRODOWISKU, W KTÓRYM SIĘ ONA OBRACAŁA, JEST TAK WAŻNA?

Doskonale zrozumiałe jest życzenie udania się na miejsce zdarzenia.

Tym niemniej - w celu szybkiego gromadzenia danych - dla miejscowej Policji konieczna jest możliwość kontaktu z dobrze osiągalną osobą z najbliższego otoczenia zaginionego, która może udzielić możliwie wielu informacji.

Możecie Państwo zatem najefektywniej pomagać w procesie identyfikacji pozostając najpierw w pobliżu swojego miejsca zamieszkania. Policja ma przez to możliwość szybkiego gromadzenia przy Państwa pomocy danych niezbędnych do identyfikacji.

Jeżeli mimo to chcecie Państwo udać się na miejsce zdarzenia, to powinniście zapewnić, aby inna osoba otrzymała klucze do mieszkania zaginionego i mogła udzielić Policji jak najwięcej informacji.

Osoba ta powinna zgłosić się jako osoba kontaktowa do miejscowej jednostki Policji, być dla Policji osiągalna i umożliwić Policji dostęp do mieszkania zaginionego członka Państwa rodziny, krewnego lub bliskiej Państwu osoby.

ILE CZASU ZAJMUJE USTALENIE TOŻSAMOŚCI OFIAR ŚMIERTELNYCH?

W zależności od rodzaju zdarzenia oraz od ilości ofiar kategoriowa, czyli jednoznaczna identyfikacja zmarłych może zająć parę dni lub nawet tygodni.

Policja poda Państwu dane wyznaczonej osoby kontaktowej, u której możecie Państwo o każdej porze informować się o aktualnej sytuacji. (patrz str. 13).

KIEDY I JAKĄ DROGĄ OTRZYMACIE PAŃSTWO WIADOMOŚĆ O TYM, ŻE DOKONANO IDENTYFIKACJI?

Jak tylko nastąpi jednoznaczna identyfikacja, osoba zgłoszona wcześniej na Policji jako odbiorca informacji o dokonanej

identyfikacji zostanie jak najszybciej poinformowana przez miejscową jednostkę Policji.

Osoba ta jest następnie odpowiedzialna za przekazanie tej informacji w kręgu rodziny, krewnych i znajomych. Prosimy o wyrozumiałość, że Policja nie jest w stanie poinformować z osobna każdej pozostałej przy życiu najbliższej osoby zmarłego.

CZY IDKO UDZIELA TAKŻE INFORMACJI O PRZYCZYNIE ZGONU?

IDKO nie ustala przyczyny śmierci.

Jeżeli prokuratura wszczyna z uwagi na charakter zdarzenia postępowanie, zleca ona danej jednostce Policji przeprowadzenie czynności dochodzeniowo-śledczych, w tym czynności mających na celu ustalenie przyczyny zgonu.

Członkowie rodziny i krewni zmarłej osoby mogą złożyć we właściwej w danej sprawie prokuraturze wniosek o wgląd do akt i uzyskać tą drogą informacje o przyczynie zgonu ich bliskich.

CO DZIEJE SIĘ, KIEDY NIE MOŻNA ZIDENTYFIKOWAĆ ZMARŁEGO?

IDKO dokłada wszelkich starań, aby w sposób jednoznaczny zidentyfikować wszystkie ofiary.

W bardzo rzadkich, pojedynczych przypadkach zdarzenie może mieć tak masywny charakter - np. ofiary eksponowane są na działanie ekstremalnie wysokich temperatur - że niemożliwe jest wydobywanie szczątków ofiar. W takich przypadkach niemożliwe jest pobranie z ciała ofiary danych do identyfikacji i tym samym niemożliwa jest identyfikacja.

Identyfikacja ofiar katastrof i zdarzeń o charakterze masowym
Informacje dla osób zgłaszających zaginięcie oraz dla pozostałych przy życiu najbliższych osób zmarłego

Do momentu kategorycznej identyfikacji członek Państwa rodziny, krewny lub bliska Państwu osoba uznawani są w świetle prawa za „osoby zaginione“. Po upływie określonego czasu, wskazanego w niemieckiej ustawie o uznaniu za zaginionego (Verscholleneheitsgesetz), osoba zaginiona może zostać uznana za zmarłą.

W JAKI SPOSÓB PRZEPROWADZA SIĘ REPATRIACJĘ ZWŁOK PO IDENTYFIKACJI?

Jeżeli zaginione, bliskie Państwu osoby zmarły za granicą, organem kontaktowym, udzielającym odpowiedzi na wszelkie pytania związane z repatriacją zwłok do Niemiec, jest niemieckie Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Auswärtiges Amt). Może ono udzielić Państwu informacji o tym, jakie konieczne kroki należy podjąć. Możecie Państwo skontaktować się z niemieckim Ministerstwem Spraw Zagranicznych pod centralnym numerem telefonu: +49 30/1817-0.

Jeżeli osoba zaginiona zmarła w kraju, transport zwłok przeprowadza wybrany przez członków rodziny lub krewnych zakład pogrzebowy. Pomocne jest omówienie wcześniej wyboru zakładu pogrzebowego w kręgu najbliższych.

JAK MOŻECIE PAŃSTWO ODZYSKAĆ RZECZY OSOBISTE ZMARŁEGO?

Rzeczy osobiste, które udało się przyporządkować do zmarłego, zostają podczas gromadzenia materiału i danych do identyfikacji, jak również w celu późniejszego zabezpieczenia spadku, przez IDKO zabezpieczone i udokumentowane.

Przed wydaniem rzeczy osobiste zostają, jeżeli jest to możliwe, przez IDKO oczyszczone. Tym niemniej prosimy liczyć się z tym, że rzeczy te mogły zostać uszkodzone w wyniku zaistniałej katastrofy lub zdarzenia i nie znajdują się w swoim pierwotnym stanie.

Wydania rzeczy osobistych pozostałym przy życiu najbliższym osobom zmarłego dokonuje zakład pogrzebowy, któremu zlecono repatriację zwłok.

Rzeczy wydawane są zasadniczo pozostałym przy życiu najbliższym osobom zmarłego uprawnionym do dziedziczenia. Osoby te są odpowiedzialne za dalsze przekazanie rzeczy w kręgu rodziny.

Jeżeli w związku z zaistniałą katastrofą bądź zdarzeniem wszczęte zostało przez prokuraturę postępowanie przygotowawcze, to rzeczy osobiste zmarłego mogą zostać zajęte przez organ wymiaru sprawiedliwości jako środki dowodowe.

Zwrócenie tych rzeczy osobom uprawnionym możliwe jest w takim przypadku dopiero po uwolnieniu rzeczy przez właściwą prokuraturę. Możecie Państwo sami za pośrednictwem osoby kontaktowej złożyć wniosek o zwrot rzeczy lub złożyć oświadczenie o rezygnacji z ich przyjęcia.

Wydania dokonuje w tym przypadku jednostka Policji prowadząca postępowanie.

GDZIE MOŻECIE PAŃSTWO – JAKO POZOSTALI PRZY ŻYCIU CZŁONKOWIE RODZINY, KREWNI LUB NAJBLIŻSI ZAGINIONEJ OSOBY – OTRZYMAĆ INFORMACJE O PRZYSŁUGUJĄCYCH WAM PRAWACH I ROSZCZENIACH?

Jako pozostali przy życiu członkowie rodziny, krewni lub bliskie osoby zmarłego macie Państwo być może prawo do otrzymania państwowej kompensaty na podstawie niemieckiej ustawy o odszkodowaniach dla ofiar przestępstw (Opferentschädigungsgesetz), np. jeżeli popełnione zostało przestępstwo umyślne. Kompensata obejmuje między innymi świadczenie dla pozostałych przy życiu członków rodziny lub krewnych (Hinterbliebenenversorgung), zasiłek pogrzebowy (Bestattungsgeld) i świadczenie z tytułu śmierci (Sterbegeld). Do otrzymania tych świadczeń wymagane jest złożenie wniosku. Dalsze informacje możecie Państwo uzyskać na Policji u wyznaczonej osoby kontaktowej (patrz str. 13) lub w Internecie:

<https://www.bmas.de> (pod hasłem: Opferentschädigungsrecht)

oraz

<https://www.polizei-beratung.de/opferinformationen/>

Osoby odpowiedzialne

Niniejsza broszura została sporządzona przez niemiecki Zespół ds. Identyfikacji Ciał Ofiar Katastrof i Zdarzeń o Charakterze Masowym (IDKO) Federalnego Urzędu Kryminalnego przy udziale niemieckiej Policji Federalnej i Policji krajów związkowych. Fachowego doradztwa udzielił Federalny Urząd ds. Ochrony Ludności i Pomocy w Przypadku Katastrof (Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe). Dalsze informacje znajdują Państwo w Internecie na stronie www.bka.de/idko

Kontakt

Podana poniżej osoba, pełniąca funkcję centralnego punktu kontaktowego, udzieli Państwu odpowiedzi na pytania związane z identyfikacją osób, zgłoszonych przez Państwa jako zaginione:

Osoba kontaktowa:

Placówka służbowa:

Nazwisko:

Telefon:

Telefon komórkowy:

Faks:

e-mail:

Impressum

Wydawca

Bundeskriminalamt
Fachbereich KT11-IDKO
65173 Wiesbaden

Stan

grudzień 2018

Opracowanie graficzne

Bundeskriminalamt
65173 Wiesbaden

Zdjęcia

Bundeskriminalamt
65173 Wiesbaden

Tekst

Bundeskriminalamt
Fachbereich KT11-IDKO
65173 Wiesbaden

Bundesamt für Bevölkerungsschutz
und Katastrophenhilfe (BBK)
Kordinierungsstelle Nachsorge,
Opfer- und Angehörigenhilfe (NOAH)
Provinzialstraße 93
53127 Bonn

Niniejszy dokument sporządzony został przez Federalny Urząd Kryminalny w ramach działań public relations.

Jest on udostępniony bezpłatnie i nie jest przeznaczony do sprzedaży.